

Melleruds kommun

kommunen@mellerud.se

Beslut för grundskola efter tillsyn vid Rådaskolan i Melleruds kommun

Bakgrund och ärendet

Skolinspektionen genomförde inom ramen för ärende med dnr 2018:7402 tillsyn av Rådaskolan i Melleruds kommun under hösten 2018. I beslut den 11 december 2018 konstaterade Skolinspektionen att det förelåg ett flertal brister i verksamheten, bland annat inom området extra anpassning och särskilt stöd, och Melleruds kommun förelades att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna. Skolinspektionen genomförde under våren 2019 en uppföljning av beslutet från den 11 december 2018 och fattade ett nytt beslut den 24 september 2019 i vilket bedömdes att de flesta brister kvarstod och att de åtgärder som huvudmannen vidtagit inte varit tillräckliga för att avhjälpa dem. Skolinspektionen förelade därför på nytt kommunen att vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. Föreläggandet förenades med vite bland annat avseende brister rörande arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Skolinspektionens beslut den 24 september 2019 följs nu upp, dels inom ramen för ärende med dnr 2018:7402, dels inom ramen för det ärende som detta beslut avser.

Nu aktuellt ärende utgör en uppföljning av de brister inom området extra anpassningar och särskilt stöd för elever vid det privatägda hemmet för vård och boende (HVB) *Stubben* (nedan HVB *Stubben*) som konstaterats i ovan nämnda beslut den 24 september 2019. Uppföljningen bygger på en skriftlig redovisning av vidtagna åtgärder som huvudmannen inkom med den 3 februari 2020 samt information som framkommit vid uppföljningsbesök den 3 och 4 mars och återfinns i ärende med dnr 2018:7402. Skolinspektionen har under höstterminen 2020 inhämtat ytterligare skriftlig information och dokument i form av bland annat beslut om åtgärdsprogram för elever. Skolinspektionen har därutöver genomfört verksamhetsbesök med intervjuer med personal vid HVB *Stubben*, elever, personal och rektor vid Rådaskolan, förvaltningschef samt politisk ledning den 4 och 5 november 2020.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut i ärende 2018:7402 bedömer Skolinspektionen att brister kvarstår inom området extra anpassningar och särskilt stöd för elever boende vid HVB *Stubben* med skolplacering vid Rådaskolan. Skolinspektionen ser allvarligt på att Melleruds kommun, såsom ytterst ansvarig för utbildningen, inte säkerställt att tillräckliga åtgärder satts in vid Rådaskolan för att avhjälpa bristerna. Skolinspektionen förelägger därför huvudmannen på nytt att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna inom området extra anpassningar och särskilt stöd.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Skolinspektionen har i detta beslut satt tidsfristen, inom vilken åtgärderna ska vidtas, med hänsyn till rådande omständigheter.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Melleruds kommun att senast den **25 maj 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Melleruds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 7-12 §§ och 29 kap. 10 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

- Se till att utredningen om behov av särskilt stöd för elever boende vid HVB *Stubben* relaterar till uppställda kunskapskrav, vilket innebär att elevernas kunskaper bedöms och dokumenteras.
- Se till att åtgärdsprogram som utarbetas för elever boende vid HVB *Stubben* innehåller konkreta och utvärderingsbara åtgärder utifrån vad utredningen av elevens behov har visat. Detta så att det framgår på vilket sätt, i vilka ämnen och i vilken omfattning eleven ska ges särskilt stöd.
- Se till att rektorn säkerställer att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning för elever boende vid HVB *Stubben* motiveras så att skäl för besluten framgår och tydligt relaterar till elevens konstaterade individuella behov.
- Se till att rektorn säkerställer att det av beslut om anpassad studiegång för elever boende vid HVB *Stubben* framgår vilka avsteg som gjorts i förhållande till timplanen. Besluten ska motiveras så att skäl för besluten framgår och relaterar till elevens konstaterade individuella behov.
- Se till att rektor säkerställer att åtgärdsprogram för elever boende vid HVB *Stubben* utvärderas i enlighet med vad som har angetts i åtgärdsprogrammen. Av utvärderingen ska en bedömning av åtgärdernas effekt i förhållande till elevens behov av särskilt stöd samt elevens kunskapsmässiga progression framgå.

Bedömning

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande föreligger brister i Rådaskolans arbete med att tillgodose rätten till särskilt stöd för elever som bor vid HVB *Stubben*. Bedömningen görs mot bakgrund av att Skolinspektionens utredning visar bland annat att uppgifter om elevers kunskapsresultat ofta saknas i rektors underlag för beslut om särskilda stödåtgärder, så som anpassad studiegång. Vidare visar Skolinspektionens utredning att beslut om åtgärdsprogram i flera fall saknar såväl konkreta beskrivningar av elevers behov av särskilt stöd som tydligt utformade åtgärder. Därtill visar Skolinspektionens utredning att det även brister i Rådaskolans utvärderingar av vidtagna stödåtgärder.

I beslut den 24 september 2019 förelade Skolinspektionen Melleruds kommun att vidta åtgärder för att säkerställa att elever boende vid HVB *Stubben* med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med den utbildning övriga elever i grundskolan får. Skolinspektionens utredning visar att flera åtgärder har vidtagits, som lett till att dessa elever får undervisning i större utsträckning. Skolinspektionen bedömer dock att ytterligare åtgärder behöver vidtas för att Melleruds kommuns arbete med att tillgodose elevernas rätt till särskilt stöd ska leva upp till författningarnas krav.

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att det kan finnas svårigheter att på kort tid genomföra en tillräcklig kartläggning och analys av en elevs stödbehov, i synnerhet i de fall skolan har svårt att inhämta uppgifter från elevers tidigare skolor. I de fall elevens mående, studiemotivation och sociala situation påverkar elevens skolgång ska även sådana uppgifter framgå av utredningar och utvärderingar av elevens behov av stödinsatser och kan behöva hämtas från externa aktörer. Sådana uppgifter kan i många fall vara viktiga för att bedöma i vilken omfattning en elev är mottaglig för undervisning. Det är dock alltid rektor som har det pedagogiska ansvaret för att elevens behov i *skolsituationen* bedöms och tillgodoses. Vidare är en kartläggning av en elevs kunskaper avgörande för att formulera tydliga och konkreta åtgärder i beslut om särskilda stödinsatser. Det är viktigt att de åtgärder som skolan utarbetar och dokumenterar i åtgärdsprogram är tydligt kopplade till både elevens konstaterade behov och till kunskapskraven. Åtgärderna behöver vidare vara konkreta och utvärderingsbara, vilket innebär att det måste framgå på vilket sätt, i vilken omfattning och - i förekommande fall - vilka ämnen eleven ska ges stöd. Åtgärdsprogram är centrala i arbetet med att säkerställa att elever ges de särskilda stödinsatser som de behöver. Det är viktigt att åtgärderna i ett åtgärdsprogram är konkret utformade för att det ska vara möjligt att följa upp vilken effekt åtgärderna haft och vid en utvärdering ta ställning till om åtgärderna behöver förändras i utformning och/eller omfattning. Skolinspektionen har förståelse för att elever kan vara i behov av att undervisning anpassas utifrån elevens dagsform eller intresse och att elever har behov av att lyckas i skolan. Det får dock inte vara en motsättning att samtidigt formulera konkreta åtgärder i beslut om särskilda stödinsatser som, i de fall det är tillämpligt, tydligt kopplar till uppställda mål och kunskapskrav.

Skolinspektionen ser positivt på att Melleruds kommun sedan föregående beslut arbetat för att ta fram nya rutiner och skapa arbetsformer för att tillgodose rätten till särskilt stöd för elever boende vid HVB *Stubben*. Skolinspektionen har vidare förståelse för att arbetet har särskilda utmaningar utifrån att dessa elever har komplexa behov i sin skolsituation och att samverkan med externa aktörer inte i alla delar fungerar. Detta förändrar däremot inte Skolinspektionens bedömning att brister kvarstår. Melleruds kommun ska därför fortsatt vidta åtgärder för att säkerställa att dessa elevers rätt till särskilt stöd tillgodoses.

Föreläggande

Skolinspektionens bedömning av arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Rådaskolans arbete med att utreda och dokumentera behov av särskilt stöd för elever boende vid HVB *Stubben*. Av Skolinspektionens utredning framgår förvisso att åtgärder vidtagits för att åtgärda tidigare konstaterad brist, såsom framtagande av rutiner och arbetssätt för att säkerställa att skolpersonal ska ges förutsättningar att inhämta ett tillräckligt beslutsunderlag inför beslut om särskilda stödåtgärder. Skolinspektionen bedömer dock, trots vidtagna åtgärder, att elevers faktiska, samlade stödbehov inte framkommer i skolans utredningsarbete. Bedömningen görs mot bakgrund av att en pedagogisk kartläggning med uppgifter om elevers kunskaper ofta saknas i rektors underlag för beslut om särskilda stödåtgärder, så som anpassad studiegång. Istället anges i de dokumenterade utredningar som Skolinspektionen tagit del av till exempel att en elev "har stora kunskapsluckor till följd av hög frånvaro" eller att en elev "ligger på en kunskapsnivå under genomsnittet för sin ålder", vilket inte är ett tillräckligt underlag för att kunna bedöma vilka och hur omfattande stödåtgärder som krävs för att eleven i fråga ska kunna nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detta medför en risk för att elever inte tillförsäkras det särskilda stöd som de behöver och har rätt till.

Skolinspektionens bedömning av arbetet med att vidta åtgärder för att tillgodose elevers stödbehov

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i Rådaskolans arbete med att vidta åtgärder för att tillgodose rätten till särskilt stöd för elever boende vid HVB *Stubben*. Skolinspektionens utredning visar att upprättade åtgärdsprogram saknar konkret och tydligt utformade åtgärder och åtgärder med koppling till kunskapskrav i ämnen som eleven läser. Istället anges i flera åtgärdsprogram ospecifika formuleringar som att eleven "erbjuds att delta i undervisningen i så många ämnen som möjligt", eller "start på *Bryggan* 08.30-12.00". Därmed framgår inte av åtgärdsprogrammen hur elevens stödbehov ska tillgodoses. Inte heller i de beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång som hör till åtgärdsprogrammen framgår exempelvis vilken omfattning och vilka ämnen de ingripande stödåtgärderna avser. Skolinspektionens utredning visar vidare att det i flera åtgärdsprogram och tillhörande beslut om anpassad studiegång saknas en tydlig beskrivning av elevens behov av den beslutade stödåtgärden. Det saknas uppgifter om varför eleven inte kan delta i undervisningen i alla ämnen. Istället anges exempelvis enbart som skäl att eleven tidigare har haft hög frånvaro eller vid sin senaste skola inte läst alla ämnen.

Skolinspektionen bedömer därmed att beslutet inte uppfyller författningarnas krav och att åtgärdsprogrammen därmed inte heller kan fungera som det redskap till stöd för elevernas skolgång som lagstiftaren avsett. Skolinspektionen kan också konstatera att Rådaskolan inte heller följer sina egna rutiner för framtagande av beslut om anpassad studiegång.

Skolinspektionens bedömning av arbetet med att och utvärdera vidtagna stödåtgärder

Skolinspektionen bedömer sammantaget att Rådaskolans arbete med att utvärdera vidtagna stödåtgärder för elever boende vid HVB *Stubben* brister. Skolinspektionen har tagit del av utvärderingar genomförda under såväl läsåret 2019/20 som höstterminen 2020. Utvärderingar genomförs visserligen med tillräcklig frekvens men det saknas ofta därvid viktiga aspekter så som att utvärdera vilken effekt en vidtagen åtgärd haft i relation till elevens kunskapsmässiga progression samt i vilken utsträckning vidtagna åtgärder därmed tillgodoser elevens behov av särskilt stöd. Av intervjuer med lärare framgår också att det inte alltid görs bedömningar av elevernas kunskapsnivåer i samband med utvärderingar av genomförda stödåtgärder. Det är av stor vikt att utvärderingar omfattar också sådant som elevens kunskapsutveckling och måluppfyllelse och att skolan tar ställning till i vilken grad vidtagna åtgärder har tillgodosett elevens behov av särskilt stöd. Särskilt som utvärderingarna i många fall utgör ett underlag inför ett nytt beslut om åtgärdsprogram för de aktuella eleverna. Avsaknad av uppgifter om elevens kunskapsutveckling och måluppfyllelse försvårar arbetet med att bedöma elevens framsteg och fortsatta behov av stöd. Det försvårar också för eleven att själv tillgodogöra sig motiv till de beslut om åtgärder som fattats.

Rättslig reglering

Särskilt stöd

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Av skollagen framgår vidare att särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå.

Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges (1) i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, (2) i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller (3) i form av anpassad studiegång. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Av Skollagen framgår vidare att om det finns särskilda skäl, får ett beslut för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Av 29 kap 10 § skollagen framgår att i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt skollagen hos en kommun, en region eller en enskild huvudman tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900): - 10 § om partsinsyn, - 23 § om utredningsansvaret, - 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt, - 25 § om kommunikation, - 27 § om dokumentation av uppgifter, - 31 § om dokumentation av beslut, - 32 § om motivering av beslut, - 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och - 36 § om rättelse av skrivfel eller liknande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver.

Av förarbeten till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 290 ff.) framgår att arbetet med åtgärdsprogrammet ska utgå från elevens behov, elevens styrkor och svårigheter och en analys av vilka hinder och möjligheter som finns i elevens omgivning. Programmet ska omfatta elevens hela skolsituation. Åtgärderna ska vara av både kortsiktig och långsiktig karaktär. De ska relatera till målen i läroplanerna och uppställda kunskapskrav och vara möjliga att följa upp och utvärdera. Vidare framgår att särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. De särskilda skäl som kan åberopas för ett sådant beslut är kopplade till möjligheten att skapa bättre förutsättningar att pedagogiskt hantera elevens stödbehov. Innan beslut om särskilt stöd genom enskild undervisning eller i särskild undervisningsgrupp fattas ska samråd ske med eleven och elevens vårdnadshavare. Placeringen ska regelbundet omprövas. Skolan måste upplysa om

möjligheten att överklaga samt noggrant dokumentera vilka beslut som fattats i samband med placeringen.

Av förarbeten till skollagen (prop. 2013/14:160, s. 28-30) framgår också att eftersom ett åtgärdsprogram utgör ett beslut om att en elev ska ges särskilt stöd och då ett sådant beslut kan överklagas måste vissa grundläggande krav på dokumentation uppfyllas. För att eleven och elevens vårdnadshavare ska kunna ta ställning till beslutet är det angeläget att det tydliggörs att det är elevens behov av särskilt stöd som ska beskrivas i åtgärdsprogrammet. Det är vidare viktigt att de konkreta åtgärder som avses att vidtas med anledning av det identifierade behovet av särskilt stöd anges i åtgärdsprogrammet. Att såväl behovet av särskilt stöd som de konkreta åtgärder som ska vidtas anges i åtgärdsprogrammet är viktigt dels därför att åtgärdsprogrammet är ett redskap för lärare, rektorer och annan skolpersonal i arbetet med att stödja eleven så att han eller hon kan nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, dels för att eleven och vårdnadshavarna ska kunna ta ställning till om de är nöjda med de åtgärder som avses att vidtas eller om de vill överklaga beslutet om åtgärdsprogram. Det är även viktigt för att beslutet och dess effekter ska kunna följas upp och utvärderas. Vidare framgår att åtgärder ska följas upp och utvärderas. Med utvärdering avses en systematisk analys och helhetsbedömning av hur åtgärderna fungerat. Åtgärdsprogrammet ska således användas för att bedöma elevens framsteg och fortsatta behov av stöd.

Skolinspektionens utredning

I samband med uppföljningen av tidigare beslut och i samband med tillsynsbesök i nu aktuellt ärende har Skolinspektionen begärt att få ta del av dokumentation för ett antal elever boende vid HVB *Stubben*. Skolinspektionen har för dessa elever tagit del av utredning av behovet av särskilt stöd, beslut om särskilda stödåtgärder, så kallad individuell planering samt utvärderingar av åtgärdsprogram. De aktuella eleverna har haft sin skolplacering vid Rådaskolan under hela eller delar av läsåret 2019/20 eller höstterminen 2020.

Skolinspektionens utredning av Melleruds kommuns arbete med att utreda behovet av särskilt stöd för elever boende vid HVB Stubben med skolplacering vid Rådaskolan

Av Skolinspektionens utredning framkommer att huvudmannen vidtagit flera åtgärder för att få ett bättre underlag för att fatta beslut om särskilda stödåtgärder och för att individanpassa enskilda elevers skolsituation. Av huvudmannens skriftliga redovisning till Skolinspektionen i februari 2020, framgår bland annat att arbetet med att utforma rutiner för att skolpersonal vid Rådaskolan ska arbeta enligt SAMS-modellen utvecklats ytterligare efter Skolinspektionens senaste beslut (SAMS-modellen är en vägledning för samverkan mellan skola och socialtjänst, som har tagits fram av Socialstyrelsen, Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten). Rutinerna innebär bland annat att skolpersonal ansvarar för att ta kontakt med socialtjänsten i placerande kommun samt tidigare skolor för att inhämta uppgifter om eleven som är av betydelse för att planera elevens skolgång vid Rådaskolan. Skolpersonal uppger i intervju att i de fall de inte får in tillräckliga underlag från elevens hemkommun och tidigare skolor kartlägger de kontinuerligt elevers kunskaper och utreder vilka behov, svårigheter och styrkor enskilda elever har i samband med att eleven deltar i undervisningen.

Av Skolinspektionens utredning framgår dock att det i skolans utredningar av elevers stödbehov saknas uppgifter om vilka kunskaper eleverna besitter i olika ämnen. Skolinspektionen har tagit del av utredningar genomförda under höstterminen 2020. Av dessa framgår uppgifter om vilka stödinsatser eleverna haft på tidigare skolor samt uppgifter om frånvaro. Vad gäller uppgifter om betyg eller kunskaper anges till exempel att elever har "stora kunskapsluckor till följd av hög frånvaro" och "en kunskapsnivå under genomsnittet för sin ålder". Skolinspektionen har därutöver begärt att få ta del av skriftliga bedömningar av dessa elevers kunskaper och utvärderingar av åtgärder. Av den dokumentation som då skickats in framgår endast i enstaka fall en bedömning av vilka kunskaper eleverna når i förhållande till kunskapskraven i ämnen som eleverna läser.

Rektor uppger i intervju att omständigheter som avgör om en elevs studiegång ska anpassas kan handla om hur studiemotiverad eleven är, hur mycket eleven orkar och hur skolpersonal ska nå förtroende hos eleven. I fall där den information skolan får om en elev från tidigare skola och/eller hemkommunen visar att eleven kan starta med full undervisning så görs också det. Detsamma gäller om det finns underlag som visar att en elev skulle lyckas bäst om eleven fick gå i ordinarie klass, säger rektorn. Rektor uppger att dokumentation av varje elevs stödbehov inte alltid är fullständigt men att hen bedömer att underlaget är tillräckligt för att fatta beslut om särskilda stödinsatser.

Skolinspektionens utredning av Melleruds kommuns arbete med att vidta åtgärder för att tillgodose elevers stödbehov

Av Skolinspektionens utredning framkommer att huvudmannen vidtagit flera åtgärder i syfte att säkerställa att elever boende vid HVB *Stubben* får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärd den utbildning övriga elever i grundskolan får. Av huvudmannens skriftliga redovisning, som Skolinspektionen tagit del av i februari 2020, framgår att det vid Rådaskolan finns flera särskilda undervisningsgrupper (kallade *Bryggan*, *Slussen* och *Studion*), med olika fokus och anpassningar. *Bryggan* är en verksamhet anpassad specifikt för elever boende vid HVB *Stubben*. Verksamheten vid *Bryggan* har tagits fram som en del i arbetet med SAMS-modellen och startade upp i oktober 2019. Undervisningen vid *Bryggan* följer ett fastställt schema, där tider, ämnen och raster är desamma för samtliga elever. Att använda ett fast koncept ger möjlighet för Rådaskolan att med mycket kort varsel säkerställa att nya elever kan ges individanpassad undervisning. Skolpersonal uppger att det kan ta mellan en dag och en vecka att få en elev i undervisning på Rådaskolan från det att eleven kommit till HVB *Stubben*. Varje elev har utifrån det generella schemat sina egna, individuellt anpassade arbetsuppgifter utifrån sina behov och förutsättningar. Rektor uppger vidare att arbetet med de nya rutinerna, som bland annat innebär en utökad kontakt med placerande kommun och undervisning på plats på Rådaskolan har lett till att elever fått högre närvaro och visat progression i sin kunskapsutveckling.

Av Skolinspektionens utredning framkommer dock att det i beslut om särskilda stödinsatser saknas konkreta och tydligt utformade åtgärder med koppling till kunskapskraven. I beslut om åtgärdsprogram för elever boende vid HVB *Stubben*, som Skolinspektionen tagit del av, daterade läsåret 2019/20 och höstterminen 2020 anges exempelvis endast att eleven ska ges undervisning i särskild undervisningsgrupp eller i *Bryggan*. Det saknas uppgifter om i vilken omfattning och vilka ämnen eleven ska ges

undervisning. Vidare saknas konkreta åtgärder med koppling till kunskapskrav i ämnen som eleven läser. Det anges i vissa fall att eleven ska "ges undervisning i *Bryggan* när eleven är redo" eller från och med ett visst datum, i andra fall att eleven ges undervisning mellan vissa tider (till exempel 08.30-11.30). Vidare anges åtgärder som till exempel "motivationsarbete till studier för att sedan kunna erbjuda undervisning inom alla skolans ämnen". I flera beslut saknas även uppgifter om elevernas stödbehov så som vilka kunskaper eleverna har. Vidare saknas i flera fall uppgifter om varför eleven inte ska delta i undervisningen i alla ämnen, annat än att eleven tidigare har haft hög frånvaro eller vid sin senaste skola inte läst alla ämnen. I intervju i mars 2020 uppger elever att det inte är tydligt vad de ska göra i undervisningen. Detta eftersom det saknas en planering för vad eleverna ska arbeta med i olika ämnen.

Av Skolinspektionens utredning framkommer vidare att det inte heller i beslut om anpassad studiegång framgår vilken omfattning och vilka ämnen som åtgärden avser. I februari 2020 fick Skolinspektionen ta del av Rådaskolans rutiner för beslut om anpassad studiegång. Av rutinerna framgår bland annat att det av rektors beslut om anpassad studiegång ska framgå på vilket sätt skolgången har anpassats, till exempel vilka ämnen eller delar av ett ämne som eleven inte läser. Det ska även framgå i beslutet varför eleven inte klarar av att delta i undervisningen i alla ämnen. Därtill ska det enligt rutinen framgå i slutbetyget eller vid en överlämning, som vid ett skolbyte, om en elev har haft anpassad skolgång och i så fall på vilket sätt. Skolinspektionen har tagit del av beslut om anpassad studiegång för elever boende vid HVB *Stubben*, daterade läsåret 2019/20 och höstterminen 2020. I besluten saknas till stor del uppgifter om vilka ämnen eller delar av ett ämne som eleven inte ska få undervisning i. Exempel på formuleringar som förekommer i besluten är istället att eleven ska ges "undervisning med fokus/prioritet på kärnämnen". Vidare förekommer i flertalet beslut skrivningar om att eleven ska "erbjudas undervisning i alla ämnen, men i begränsad omfattning" och att "målsättningen är att eleven ska utöka sin tid i undervisning så snart som möjligt". Ytterligare exempel är att "snarast utöka elevens tid i undervisning" och att "eleven ska ges utökad undervisning så snart eleven är motiverad". Flera elever, intervjuade i så väl mars som november 2020 uttrycker att de inte vet varför deras skolgång anpassas i den grad den gjorts eller varför de inte får gå i en "vanlig" klass.

Skolinspektionens utredning av Melleruds kommuns arbete med att utvärdera vidtagna stödåtgärder

Av Skolinspektionens utredning framgår att uppgifter om elevers kunskapsutveckling och måluppfyllelse till stor del saknas vid utvärdering av vidtagna åtgärder. Vidare saknas i stora delar uppgifter om vilken effekt vidtagna åtgärder haft i relation till elevens kunskapsmässiga progression samt i vilken utsträckning vidtagna åtgärder därmed tillgodoser elevens behov av särskilt stöd. Av de rutiner som Skolinspektionen tagit del av framgår bland annat att undervisande lärare efter varje lektionstillfälle gör en kort utvärdering av elevens lärande. Skolpersonal uppger i intervju att varje fredag avslutas skolveckan med en utvärdering av veckans arbete tillsammans med eleven. I fall där det uppmärksammas att elever har behov av att förändra sitt schema, till exempel börja skoldagen senare eller läsa fler ämnen kan förändringar genomföras

snabbt. Skolpersonal uppger att de tillsammans med eleven tittar på hur det har gått i olika ämnen men konstaterar samtidigt att de ser behov av att rikta in utvärderingar av åtgärdsprogram mer specifikt på vad eleven genomför kunskapsmässigt i förhållande till målen. Vidare uppger skolpersonal i intervju att åtgärdsprogram utvärderas månadsvis och att nya åtgärder beslutas för elever i de fall utvärderingen visat att så behövs, men att inte all information som framkommer vid utvärderingen finns med i nya beslut eller dokumenteras i mallen för utvärderingar. Rektor uppger i intervju att det i samband med att åtgärder utvärderas även lämnas muntliga uppgifter av ansvariga lärare, vilka kan utgöra del av underlaget för nya beslut om åtgärder. Tiden finns inte alltid att formulera allt i detalj i ett åtgärdsprogram, till exempel när det gäller kunskapskrav, berättar rektorn.

Skolinspektionen har tagit del av dokumenterade utvärderingar av åtgärdsprogram daterade läsåret 2019/20 och höstterminen 2020, samt efterfrågat andra skriftliga bedömningar av aktuella elevers kunskaper och utvärderingar av åtgärder. Av dokumentationen framgår att utvärderingar av åtgärdsprogram har genomförts regelbundet. I utvärderingarna finns uppgifter om elevens närvaro i undervisningen och elevens mående antecknade. Det framgår dock endast i enstaka fall att en bedömning av vilka kunskapskrav eleverna når i förhållande till kunskapskraven i ämnen som eleverna läser har gjorts. I stora delar saknas också uppgifter om vilken effekt en vidtagen åtgärd haft i relation till elevens kunskapsmässiga progression samt i vilken utsträckning vidtagna åtgärder tillgodoser elevens behov av särskilt stöd. Istället anges ospecifika beskrivningar som till exempel att en elev "jobbar bra när hen är motiverad" och att eleven "har följt sin planering". Ytterligare exempel är att undervisning till största delen bestått av att motivera eleven att stanna kvar på *Bryggan* och att eleven hade behövt få stöd av medföljande personal från HVB *Stubben* under längre tid.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten vid Rådaskolan uppfyller inte de krav som ställs i författningarna. Melleruds kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa de konstaterade bristerna.

I ärendet har Åsa Stattin varit föredragande och i ärendets slutliga handläggning har enhetschef Helena Boëthius och regionstabsjurist Charlotte Fagher deltagit.

På Skolinspektionens vägnar



Maria Wassén
Regionchef

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Kopia till

Inspektionen för vård och omsorg